

FAITH and SCIENCE

Ukrainian Religious Magazine
101 Cambridge Road, Brookhaven, Pa., 19015
U. S. A.

116

NOVEMBER – DECEMBER

1981

Передплата:	Річна	8.00 дол.
	Піврічна	4.00 дол.

Передплату посылати на адресу:

“Faith and Science”
P.O. Box 1563
Des Plaines, Ill., 60018, U.S.A.

ЗМІСТ

1. Виповнення часу	1
2. Дитинка з Віфлєєму	2
3. Дари Христу	3
4. Ідеал ідеалів	7
5. Скептикові	11
6. Найважче	11
7. Невимовний Дар Божий	12
8. Сила молитви	16
9. В хвилину тяжку	18
10. Що є людина	19
11. Заснування і будова Церкви (2)	20
12. Людина та її вічність	21
13. Два питання	27
14. Що робити?	29
15. Підземні палаци	30
16. Морські припливи	31
17. Звідусіль	32
18. Від Вашого редактора	33

Виповнення часу

Ісус Христос прийшов на цей світ у точно визначеному Богом часі. Апостол Павло висловився так: „Як настало ж виповнення часу, Бог послав Свого Сина, що родився від жони, та став під Законом, щоб викупити підзаконних, щоб усиновлення ми прийняли” (Гал. 4:4-5).

„Виповнення часу” — це точно визначений час втілення Ісуса Христа. Якщо людству будь-коли необхідна була допомога, то це було саме тоді, коли прийшов Христос. У світі відчуvalася насущна потреба в приході Спасителя та проповіді Євангелії. Народження Христа не було несподіваною подією, про це оповідається в усьому Старому Заповіті.

Господь Ісус Христос не був твором віку, в якому Він жив. Він був даний Богом. І жив, і діяв, як Син Божий і як Син Людський. Він був і є Особою віків. Пророки не з'являлися протягом понад чотириста років перед Його народженням. І релігійне життя людства було формальне, зовнішнє, сухе... Він був абсолютно вищий від релігії Його часу.

Люди можуть говорити різно про Христа, але без світла Слова Божого Він для них нез'ясована таємниця, а для тих, що прийняли Його своїм Спасителем — Син Божий, Який виконав волю Отця Небесного, щоб спасти грішників. І Він це учинив, коли прийшло „виповнення часу”.

ДИТИНКА З ВІФЛЕСМУ

Ось ми знову дочекалися Христового Різдва. Бажаємо звернути увагу на той вплив, який чинить у світі цей факт. В Євангелії від св. Луки 2:15-16 написано: „І сталося, коли ангели відійшли від них на небо, пастухи зачали говорити один одному: «Ходім до Віфлеєму й побачимо, що сталося там, про що сповістив нам Господь». І прийшли, поспішаючи, і знайшли там Марію та Йосипа, та Дитинку, що в яслах лежала”.

„Дитинка з Віфлеєму” й буде темою нашого розважання. Вся ця подія народження Христа до-коналася в Юдеї, в місті Віфлеємі, звідки походив цар Давид. Марія ж і Йосип не мешкали у Віфлеємі, хоч обоє походили з роду Давидового. Вони мешкали в Назареті в Галілії, яких понад сто кілометрів від Віфлеєму. Їм особисто не було ніякої потреби йти до Віфлеєму, а тим більше, що Марія була вагітна в останніх днях перед родами й її ніяк не можна було вирушати в таку далеку дорогу. А про те, що в пророка Михея 5:1 написано, що Месія має народитись у Віфлеємі, вони могли й не думати, або забути.

Але Бог про це пам'ятав. Мусили скластися обставини, що приневолили Святу Родину вирушити до Віфлеєму в такий для неї невідповідний час. Не випадково прийшла думка римському імператорові Августу зробити пе-

репис. А тому, що в єреїв записувались не за місцем замешкання, а за місцем походження їхнього роду, то це й змусило Марію та Йосипа йти з Назарету аж до Віфлеєму, бо там власне мав народитися Христос. Так ця Дитинка народилася у Віфлеємі.

Мільйони дітей народилися перед Христом і після Нього в різноманітних обставинах, але хіба жодне не народилося в таких драматичних обставинах і в такому примітивному загоні для овець, як Христос. Тому й народження ні одного з дітей не святкує весь світ. Як же так сталося, що Ця найубогіша Дитинка стала такою популярною? Адже народжувалися були й велиki царі, завойовники, філософи, вчені, законодавці, реформатори, велиki мистці та винахідники, а проте жодного з них не святкує народження весь світ. Більше того, народження Христа поділило історію на дві частини: до Різдва Христового й після Різдва Христового. Безвірникам це дуже неподобається й вони намагаються затерти цю межу і кажуть: „Стара ера” й „нова ера”.

Гаразд, але нехай би вони були хоч трохи чесними та сказали, що ділить ті дві ери? Де кінчачеться стара ера і де починається нова, та чому вона нова? Що справді сталося нове?

Невіруючі люди намагаються (Продовження на стор. 5)

ДАРИ ХРИСТУ

Чудова вістко, линь з усіх сторін:
Син Божий народивсь, Спаситель світу!
Його і пастухи вітали й мудреці,
Принесли подарунки в знак привіту.

Йому співало небо, як Царю,
Його оселя в небі пребагата,
І зорі найяснішую зорю
Йому прислали, наче делегата.

І ця зоря вказівкою була,
Свою послугу щиро виповняла,
І мудреців до Спаса привела,
В дорозі ім прожектором сіяла.

Зоря ця нині сяє і для нас,—
Це Боже Слово в Новім Заповіті;
Його читати треба кожний час,
Воно, як та зоря, нам шлях освітить.

Йому, Христу, дарунки принесім,
Бо Він Пророк, Священик, Цар всесвіту;
Він миро, ладан, золото душі
Від нас прийняти хоче в знак привіту.

І не кажім: „В нас золота нема”.
Ми даймо замість золота — долари,
Щоб в праці був прогрес, щоб зникли чвари,
Щоб грішник вирвався з гріховного ярма.

Дар другий наш — це ладан, ладан дрібний,
Запашний він тоді, коли горить.
Чи для Христа сьогодні він потрібний?
О так, і ми це мусим розуміть!

Скажім в молитві: „Господи, благаю,
Зроби в моїй душі небесний храм;
Немов той ладан, серце хай палас,
Щоб добрих діл полинув фіміам.

І третій дар — оце пахуче миро —
Чи ми уже Ісусу принесли?
Щоб Він зміцнив маленьку нашу віру,
Щоб ми Йому, як квіти, розцвітали.

Бо ж ми — присміні пахощі Христові,
Немов той з мира дивний аромат;
Ми на життя і смерть завжди готові,
Щоб з ворога зробився щирий брат.

Як дар Христу, нехай хвала полине,
Йому співати хай буде всяк готов!
Він тих дарів напевно не відкине:
Він небо залишив, на землю Сам прийшов.

Предвічний Бог дитиною зробився,
Для нас на жертву Сам Себе віддав,
Щоб кожен грішник з Богом примирився,
Щоб кожен з нас спасіння вічне мав.

Адам Штурма

ВІРА Й НАУКА

цілком заперечити дійсність особи Христа, називаючи Його легендарною особою. Але легендарних осіб було багато, до того ж, здавалося б, популярніших, ніж Христос, чому ж вони не стали тими межовими стовпами, щоб поділити історію світу на дві ери? Були й особи не легендарні, які потрясали світом, наприклад, Олександр Македонський чи Юлій Цезар, чому вони не стали тими стовпами?

Тільки народження Христа було в світі найбільшою подією, з найбільшим впливом і з найбільшими наслідками. Він дійсно зійшов, як Сонце. Все чисте, світле, добре, людяне й правдиве походить від Христа.

Щоправда, можна і так званим християнам закинути багатенно чого, майже того самого, що роблять і безбожники. Але це тому, що ті „християни” ніколи справді християнами не були й про Христове та апостольське християнство нічого не знали. Треба тільки взяти Євангелію й широ прочитати без конфенсійних окулярів, і кожен побачить, що в великій мірі те, що сьогодні називають християнством, скоріше подібне до поганства, ніж до апостольського християнства.

Таке популярне сьогодні гасло, як „Свобода, рівність і братство”, взяте з науки Христа, було повністю зреалізоване в практиці апостольських християн. Дяка Богові, що і досі ті чесноти практикуються серед правдивих християн. Натомість атеїсти та світські релігійники ніколи назвіть близче не підійшли до них,

і немає в них і ніколи не було ні свободи, ні рівності, ані братерства.

Або візьмімо прогрес культури. Чи то є випадок, що той прогрес найкраще розвинувся там, де була найбільша свобода для проповіді Євангелії? Ні, бо ж сам дух Христової науки такий, що зроджує в душах людей правдиву культуру, з якої випливає цивілізація. Це ж євангельські гасла: „Шукайте і знайдете!”, „Дослідіть но Писання!”, „Усе досліджуючи, тримайтесь доброго”. Подібних думок є повна Євангелія: шукайте, досліджуйте, пізнайте, вірте не на осліп, переконайтесь, навчайтесь тощо. Оце дух прогресу. На жаль, послідовники Євангелії терпіли за це у минулому та терплять і тепер.

Далі, щодо моралі, гуманізму, людинолюбства, свободи сумління тощо. Де на світі вони вище, краще, простіше та ясніше виявлені, як у науці Христа та в Його життєвій практиці? Його ідеї, слова та діла — це вінець досконалості. Його ідеями можна захоплюватися; Його слова варто виконувати; Його діла необхідно наслідувати. Для Нього і з Ним варто жити!

О, благословенна Дитинка з Віфлеєму! Які великі благословення Вона принесла нашому світові! Страшно навіть подумати, що було б, якби Вона не народилася! А з її народженням проповідь про Неї, про її науку, діла, а найголовніше — про діло спасіння буде до кінця віків доброю вісткою для змучених душ, великою радістю й ушляхетненням

для тих, що спасуться тією вісткою.

Ми вже згадали, що всі такі добродійства, як добре зміни в окремих особах, в родинах, і навіть в народах виникають внаслідок впливу Особи Христа та Його науки. Ніде у світі й ніколи не стало чогось доброго, якоїс зміни на краще внаслідок невірства чи внаслідок впливу атеїзму.

Ще колись можна було дещо приховати, декого звести пропагандою, але сьогодні світ зробився прозорим і маленьким, так що всі події відразу стають відомими цілому світові. Не бачать тільки сліпі та не чують глухі. І кожен день, кожна подія, всі різноманітні людські взаємовідносини, вся людська дипломатія нас переконують, що там, де нема віри в живого Бога, де зневажається або хоч ігнорується наука Христа, там добра нема й не буде. І, навпаки, там, де Христос і Його наука приймаються, там зміни на краще не припиняються аж до другого приходу Христа.

У чому ж міститься та наша головна сила? Можливо, у великій ідеї християнства? Ні, всяка ідея не на довго захоплює. Можливо, у великій вірі? Також ні, бо й велика віра у щось безпідставне не триває. Наша головна сила походить від Великої Особи — від живого Господа Ісуса Хри-

ста, від Тієї Дитинки з Віфлесму. Маючи Христа, все у нас з Ним оживає. Тоді велика ідея набирає раелізму, бо за нею стоїть живий Спаситель. Також віра наша, чи велика чи маленька, має на що опертися, на живу Божеську Особу, на її науку та обітниці.

Святе Письмо нас запевняє, що коли ми маємо Христа, то маємо все, а якщо не маємо Його, то не маємо нічого (1 Ів. 5:11-12).

У наведеному тексті написано ясно й рішуче, що Бог нікому не дасть вічного життя в раю, хто не матиме Божого Сина. Не досить мати свою релігію. Необхідно мати в серці Божого Сина. Без Нього всяка релігія втрачає своє значення.

Небесний Отець дав нам Сина Свого, а в Сині все інше (Рим. 8:32). Тому ніхто через свою релігію, через свої заслуги не отримає чогось від Бога в раю, бо абсолютно все — спасіння та всі інші благословення — даються тільки з Христом, а не поза Ним.

Отаке Дитятко з Віфлесму! Ось чому день Його народження став переломним в історії світу та поділив світ на дві ери. Воно відкрило двері для спасіння всім народам. Тому весь світ, свідомо чи не свідомо, з радістю святкує це свято народження Христа. Нехай же буде благословенне ім'я Його!

ВІРА Й НАУКА

Ідеал ідеалів

„Тому й Бог повищив Його, та дав Йому Ім'я, що вище над кожне ім'я.” Філіп. 2: 9.

Наближається до кінця друга тисяча років від того благословленного моменту, коли, за пророцтвом Захарія, „Схід із висоти нас відвідав” у Особі Христа.

Найкращі уми і найшляхетніші серця відтоді зайняті вивченням і поясненням Його Божественної Істоти. Але всі земні мірки виявляються надто малими, а всі людські думки не сягають такої широчини, аби можна було охопити феноменальну велич та незрівнянну славу Його.

А хіба можна вичерпати джерело? Хіба можна охопити неосяжне? Хіба можна зрозуміти Того, Хто перевищує людський розум?

Годі пробувати зібрати до своєї жмені сонячні промені. Дивлячись на простори океану, нічого думати, аби звичайним кухлем перенести його воду до іншого місця. Та цим я не хочу сказати, що ми позбавлені можливості досліджувати закономірності сонця, чи що для нас за недоступними замками таємниці океану.

Якщо цю правду ми прикладемо до нашого духовного життя, то побачимо, що хоч наш Господь Ісус Христос „сів по Божій правici” і „живе в неприступному світлі”, хоч наш фізичний стан не витримує Його сяйної слави, хоч наш допитливий розум лише мала посудина в порівнянні з Його творчою геніальністю, проте

світ і ми настільки просякнуті Ним, усе життя так переповнене Його благодатними ідеями, що ми маємо широку можливість для пізнання та навіть наближення до Нього.

Підкresлюю, ми не тільки маємо віру, що існує Бог, але за вірою в нас іде видіння, а за видінням особисте пізнання, особистий досвід.

Цілий світ дихає Христом. Усе наше знання спрямовує нас до Нього. Сама наша істота відображає в собі Його.

І весь той досвід про Христа, зібраний в історії і в нашому особистому житті, хвилює і захоплює нас та ставить Його на височині нашого невмирущого Ідеалу.

Ідеал саме означає — взірець досконалості, кінцева, найвища мета прагнень. Таким єдино представляється нам Господь наш Ісус Христос.

Для Його ідеалізації служить всесвіт, усе наше оточення, як також самі ми. Ідеї Його у природі, у духовному світі — унікальні свою розумністю, долільністю та своїм добром. Досліджуючи сонячні промені, ми отримуємо докладні відомості про наше дenne світило. Досліджуючи ідеї Сонця Правди, ми пізнаємо Його божественні атрибути, ми бачимо зміст та знаходимо мету.

Ось найближча нам — ідея людини, тобто ідея про нас.

Незмірно висока вона у Бога: „Створімо людину за образом Нашим, за подобою Нашою” (Бут. 1:26). Чи усвідомлюємо ми собі, яка ж то велична Божа думка лежить у кожному з нас? Цю думку розумів автор восьмого псалма і богонагненно записав: „Що то є людина, що Ти пам'ятаєш про неї, і син людський, про якого Ти згадуєш? А однак учив Ти його мало меншим від Бога, і славою й величчю Ти коронуєш його!” Це так велично, що деякі перекладачі Святого Письма не відважилися подати тут дослівність, а замінили: „Ти зробив його трохи меншим проти ангелів”.

На превеликий жаль, людина, піддавшись злу, затерла в собі Божеські риси і стала, за апостольським виразом, лише посудиною глиняною. А Сам Спаситель кинув підступним юдеям: „Ваш батько — диявол, і пожадливості батька свого ви виконувати хочете” (Ів. 8:44). Так низько впала людина. Гріх, як показа, щоденно нищив людину. Диявол, як рабовласник, зловтішно знущався над своєю жертвою. Зло витирало з людського серця рештки добра, допроваджуючи колись шляхетний рід до стану, широко знаному в нашій літературі: „Людина людині вовк”.

Тоді, за великим Своїм милосердям і незмірною любов'ю, ідею людини Бог огорнув Своєю благодаттю. Христос прийшов на землю, як Спаситель, як Добрій

Пастир, як Агнець Божий, приніс визволення і проголосив свободу: „На Мені Дух Господній, бо Мене Він помазав, щоб Добру Новину звіщати вбогим. Послав Він Мене проповідувати полоненім визволення, а незрячим прозріння, відпустити на волю помучених, щоб проповідувати рік Господнього змиливання” (Лук. 4:18-19).

Кінець злій неволі! Є вихід до світла, до правди, до щасливого життя!

Це особливо апелює до нашого сумління тепер, коли цілий світ затривожений широким замахом на право людини. Зло день за днем шаленіє і нищить людськість. Боговідступна пропаганда не гребе жодною фальшшю, аби звести людину з Божественної височини до мавп'ячого роду. Низький, жорстокий і страхітливий світ без ідеалу Христа.

Наш Господь Ісус Христос поставив у центрі Своєї місії ідею людини. Син Божий став Сином Людським, аби сини людські стали синами Божими. Від низького грішного життя до стану досконалості праведника, до омріяної височини богоподібності — такий Божий план нашого піднесення. Звідси ап. Іван маніфестаційно проголошує: „Улюблені, — ми тепер Божі діти, але ще не виявилося, що ми будемо. Та знаємо, що, коли з'явиться, то будем подібні до Нього, бо будемо бачити Його, як Він є” (1 Ів. 3:2).

За цим ідеал наш у Христі — ідея Вищого Розуму.

Всесвіт такий просторий і громіздкий своїми планетними си-

стемами, що з усім нашим знанням ми наблизились тільки до його переддвер'я. Розглядаючи всесвіт, здивовано переконуємося, що це не хаос, не випадок, не беззмістовне нагромадження мільярдів небесних тіл. При всій його точній механіці він виявляється не стільки машиною, як геніальною думкою. Все у ньому рухається, все летить, але все має свої визначені дороги, все діє за раз установленим порядком. У складній світобудові міцний закон, механічна точність, технічна розрахованість. Такий же самий принцип на нашій землі, у нашій власній будові та нашему особистому житті.

На питання: Звідки? Куди? Для чого? — жоден людський геній ще не дав задовільної відповіді. Сучасний повсюдний людський хаос тільки сильноше випучує людську гріховну обмеженість.

І тільки у Христі, Авторові і Творцеві всього видимого і невидимого, ми знаходимо найрозумінішу і найзадовільнішу відповідь: „Усе через Нього повстало, і ніщо, що повстало, не повстало без Нього” (Ів. 1:3). І незлічені світи, і ми, і влаштування світів і нас, — не що інше, як вияв Христової мудrosti. Ширяння нашого розуму в минулому і майбутньому, наша винахідливість і творчість, наше осмислення світу, речей і себе, наша свідомість і підсвідомість, наше шукання ідеалу та ідеального зовсім не пояснюються наявністю в нашому мозку сірої і білої речовин. Таким світлом у нас може бути

тільки іскра Вищого Розуму. „А ми маємо розум Христів!” — стверджує ап. Павло (1 Кор. 2:16).

Ми ще стоїмо перед майбутністю, в якій Божа мудрість об'явиться в такій силі і красі, що перед нею блакне наша теперішня найвигадливіша уява: „Чого око не бачило й вухо не чуло, і що на серце людині не впало, те Бог приготував тим, хто любить Його!” (1 Кор. 2:9).

Розгортаючи ідею світу, як гармонію, як досконалість, Небесний Митець узяв до Своїх творчих рук барвисті фарби і додав їх до монументальної світової картини. Від Його дотику враз заяскріло усе пишними блискучими кольорами, вбралося в казкову, чарівну красу. В сірій, бездушній масі відчулося якесь одухотворення, якась дивна сила, що притягає душу, викликає в ній присмне хвилювання, якого не можемо з'ясувати, ані зрозуміти того несподіваного переображення, що в ній звертається. Нас захоплює розкішна порфіра неба, багато оздоблена мерехточими зорями. Ми любуємося неймовірною ніжністю відтінків, щедро розлитих у всій природі. Кожна пелюстинка квітки, кожен тріпотливий листочек, кожна найдрібніша билинка, кожен пташиний голос, кожне дзвеніння комашні несе у собі красу і радість життя.

Вкладаючи до людського серця любов, радість, мир, довготерпіння, добрість, милосердя, віру, лагідність, здергливість, Він узвів нас до сфери вищої краси. Тут

ми пізнаємо красу чистого серця, християнського прощення та небесного одягу — чистого і світлого вісуну праведності.

Краса окреслюється, як сума досконалостей. Оточені красою, обдаровані красою, ми стали розрізнати ідею краси, ми побачили образ справжньої краси — нашого Господа Ісуса Христа. Його Божественна Істота, Його благодатна наука, Його самовідане за світ життя — сама найвища краса. Ніхто з найкращих синів людських нам того не виявив. Тому всім нашим серцем ми повторюємо за псалмистом, який Духом Святим прорік: „Ти найкращий від людських синів, в Твоїх устах розлита краса та добро” (Псал. 45:3).

Ta існує ідея, що охоплює собою всі інші — Ідея ідей. Вона існує в кінцевому пункті розумного і прекрасного світу. Це — вічне, незмінне, абсолютне Добро. Добро може існувати тільки в такій особі, яка в безмежному багатстві свого змісту та існування, означуючи сама себе абсолютно свободіною, кінцевою метою свого вільного прагнення має вище добро. Такою Особою є Бог. Як на дійсне Добро, у повному значенні цього слова, як на джерело всякого добра, на Нього показав Христос у бесіді з багатим юнаком: „Чого звеш Мене Добром? Ніхто не є Добрій, крім Бога Самого” (Матв. 19:17).

Хоч Христос — Син Божий, Виявник на землі Свого Небесного Отця, але Він зійшов на землю в подобі людини, умалив Себе, став у звичайній протилежності

сті між Своїм станом і Своїм ідеалом. Тому показував не на Себе, а на Вищого від Себе.

З усіх об'явлень про Бога, найповніше об'явлення приніс нам Христос: „Ніхто Бога ніколи не бачив, — Однороджений Син, що в лоні Отця, Той Сам виявив був” (Ів. 1:18). Із уст Христа ми найбільше довідалися про Божі характерні риси. Про добрість, як основну причину і джерело всього прекрасного і доброго у світі: „Тож як ви, бувши злі, потрапите добрі дари своїм дітям давати, — скільки ж більше Отець ваш Небесний подасть добра тим, хто проситиме в Нього!” (Матв. 7:11). Про милосердя, як глибоке і щире співчуття до людського горя та бажання допомогти в ньому: „Будьте ж милосердні, як і Отець ваш милосердний!” (Лук. 6:36). Про любов, як принцип і вічну основу світу: „Так бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне” (Ів. 3:16).

Притча про блудного сина та його ласкавого отця саме передає нам хвилюючий момент Божого серця, зрушуючу Отцівську любов, коли кається і повертається до Бога заблуканий грішник: „Принесіть негайно одежду найкращу, і його зодягніть, і персня подайте на руку його, а сандалі на ноги. Приведіть теля відгодоване та заколіть, — будемо істи й радіти” (Лук. 15:22-23).

В апокаліптичному видінні ап. Іван вже бачить закінчення цієї притчі на небі. Як колись раділи

ангели Божі за одного грішника, який каявся, так тепер вроčисте ангельське прославлення наповнює велично простори неба, бо добрій Небесний Отець любовно приймає Своїх синів, які повернулись до Його небесного дому: „Оце оселя Бога з людьми, і Він житиме з ними! Вони будуть народом Його, і Сам Бог буде з ними, і Бог кожну слізку з очей їхніх зітрے, і не буде вже смерті. Ані смутку, ані крику, ані болю вже не буде, бо перше минулося!” (Об'яв. 21:3-4).

Отож, історія наша не знає іншого імені, з яким би так тісно пов'язалося минуле, теперішнє і майбутнє цілого світу та особисто наше, окрім імені Христа.

Нема іншого когось на світі, хто міг би стати між Отцем Не-

бесним і нами, окрім одного посередника — Христа.

Христос, як сяєво слави та образ істоти Отця, по закінченні Свого земного подвигу „вознісся на небо, — і сів по Божій праці” (Марк. 16:19).

Христос, Якому дана всяка влада на небі і на землі, зоставив нам Своє авторитетне запевнення: „Я знову прийду й заберу вас до Себе, щоб де Я — були й ви” (Ів. 14:3).

Великий наш Бог! Славний наш невмирущий Ідеал — Христос!

Йому, Вседержителю, Творцю всесвіту, Творцю і Спасителю людини, Творцю вічної слави, Богові у Святій Тройці, — навіки слава!

Д-р І. Беркута

СКЕПТИКОВІ

- Я не можу довіряти Біблії, бо не знаю її автора. Хто його бачив?
- А чи ви знаєте автора таблиці множення? — запитали його.
- Ні, — була відповідь.
- Тоді ви напевно не візнаєте і таблицю множення?
- О, що ви! Справедливість, точність цієї таблиці доведена на ділі.
- Тоді вам застосується довіряти Біблії, і ви тоді переконаєтесь в її справедливості й вірогідності.

НАЙВАЖЧЕ

Діогена запитали:

- Що в житті найважче?
- Пізнання самого себе і зберігання власних таємниць, — відповів він.

НЕВИМОВНИЙ ДАР БОЖІЙ

“Дяка Богові за невимовний дар Його!” (2 Кор. 9:15)

Ми даємо дарунки, як вираз нашої любові, або з вдячності за прихильність чи послугу, або даємо дарунки тим, що нам дали. Але правдивий Божий Дар не зв’язаний з ніякими заслугами, ані спорідненням, ані з чимсь подібним. Людина не зробила нічого, щоб заслужити Божий Дар. Ісус Христос є такий Дар для людства від Бога.

Христос — „Невимовний Дар Божій” — був наперед передречений і приготовлений, коли ще людство не знало про Нього, або не мало потреби прийняти Його. Ще перед тим, як гріх увійшов на світ, Бог приготував Дар, Який мав би стати на поєдинок з гріхом, і зупинити нищівні хвилі, що мали залити всю землю. І коли згрішили люди Едему, Бог заповів прихід Спасителя Ісуса Христа такими словами: „Я положу ворожнечу між тобою й між жінкою, між насінням твоїм і насінням її. Воно зітре тобі голову, а ти будеш жалити його в п’яту” (Бут. 3:15).

Сатана, найбільший ворог Божій, приніс духовну руїну цілому людству, спокусивши його до гріха. Бог заповів Адамові: „Із кожного дерева в Раю ти можеш їсти. Але з дерева знання добра й зла — не їж від нього, бо в день їди твоєї від нього ти напевно помреш!” (Бут. 2:16-17). Сатана викликав сумнів до слів Божих.

Адам і Єва послухали сатану і їли з дерева забороненого. У наслідок цього Бог виніс їм вирок смерти, яка, немов темна хмара, висить над цілим людством аж досі. Відтоді нащадки їхні постійно відходять із землі, де очікують воскресіння для вічного життя або суду.

Слід згадати, що сад Едему не був першим місцем, де сатана повинувся. Про нього написано, що він „вуж стародавній” (Об’яв. 12:9). Момент його першої появи виявляє нам пророк Ісаї в 14:12-15. Він згордівельми, і сказав у своїй гордості: „Зійду я на небо, повище зір Божих поставлю престола свого... підіймуся понад гори хмар, уподібнююсь Всевишньому!” Та Бог скинув його, що засвідчив Христос: „Я бачив того сатану, що з неба спадав, немов блискавка” (Луки 10:18). І тим планом самопіднесення він обманув Адама й Єву: „станете ви, немов Боги”. І цей гордий план самопіднесення став зерном усякого гріха, що приніс багатенно горя, смутку, сліз на цілу вселенну та на нашу землю.

Ісус Христос прийшов на землю, щоб виконати Божу обітницю перемоги над злом. Сатана жалив Христа протягом цілого життя Його аж до Голгофи, де завдавав Христові свій останній удар. Та Христос переміг його і

викликнув переможно: „Звершилось!”

Невимовний Дар Божий, як говорить нам наша тема, був на сінням жінки. Жодне з дітей Адамових відтоді аж до сьогодні не було з насіння жінки. Це був єдиний випадок, коли „Діва” зачала, і Сина породила, як написано в Ісаї 7:14. Пречиста Діва мала породити Бого-Чоловіка. Вона мала стати начинням, через яке Дух Святий створить тіло, в якому Христос — Дар Божий для людства — мав прийти на світ.

Це була невимовна любов Божа до грішного світу: „Не в тому любов, що ми полюбили Бога, а що Він полюбив нас, і послав Свого Сина в благанням за наші гріхи” (Ів. 4:10). Це було виявлення найчудовішого факту на цілій світ — Бог полюбив нас, і послав Свого Сина! Господь Ісус полюбив нас, і прийшов для того, щоб виявити любов Свого Отця. Любов Божа перемінює людські серця, запалює їх енергію, збуджує в людині всі чесноти духовні, необхідні для радісного, овочного та переможного життя. Така сила любові діяла в житті апостола Павла, тому він сказав: „Христова любов спонукує нас” (2 Кор. 5:14). Яким нещасним, холодним та безцільним є життя людське без любові Божої в серці! Любов є від Бога — Бог є Любов! Тому кожен Різдвяний час пише на сторінках сердець наших і думках наших ще раз і ще раз цю вістку любові Божої та Дару Його для нас.

Невимовний Дар — це було невимовне життя нашого Господа

Ісуса Христа. Язык людський не може розповісти, ані перо описати життя Сина Божого. Він виявляв любов та співчуття до кожного. Ласка та любов Його спливали, немов бальзам, на зранені серця. Його слова — наука незрівнянна, як написано: „І навчав їх у їхній синагозі, так що стали вони дивуватися й питати: — „Звідки в Нього ця мудрість та сила чудодійна?” (Матв. 13:54). А інші казали: „Чоловік ще ніколи так не промовляв, як Озей Чоловік” (Ів. 7:46). Його наука торкалася моральних, тілесних та духовних потреб людини. Його чуда були наслідком щирого співчуття до людства. Жодна недуга, ані навіть смерть не встояла перед Ним. Усе було інше і дивне в присутності Особи Його. Бо Він Сам був інший і дивний. Він прийшов у світ іншим процесом, ніж звичайні люди. В Його Особі сполучені були — Божество і Людство, жив між людьми так, як людина, і був Богом — чистий та святий. Він знаходився між людьми грішними, що відійшли від Бога, загубилися в темряві та в незнанні, і Він „випробуваний в усьому, подібно до нас, окрім гріха” (Євр. 4:15).

Цей Дар Божий був Жертвенний Дар. Часто буває, що дарунок, який люди дають, нічого їм не коштує, або дуже мало коштує. Але Дар Божий є незмірно коштовний. Його не досить прийняти, як Дитятко у Віфлеемських яслах. Багато християн поклоняються Ісусові, що в яслах, і далі не відходять і не шукають Його. Він є корисний для нас, як жерт-

венний дар, як написано: „Христос, за нас у жертву принесений” (1 Кор. 5:7). Його життя було незрівнянним. Ісус жив таким досконалим життям, бо Він був непорочним і чистим Ягням Божим (1 Пет. 1:18). Християни повинні йти слідами життя Його, бо вони спасені Ним.

„Бо Христос, коли ми були ще недужі, своєї пори помер за нечестивих” (Рим. 5:6). Це є найбільший доказ, що Слово Боже є правдиве, і що Бог заздалегідь уклав Свій план спасіння. Бог приготував лік на рани, завдані гріхом, ще перед закладинами світу (Об'яв. 13:8). „Бог доводить Свою любов до нас тим, що Христос умер за нас, коли ми були ще грішниками” (Рим. 5:8).

Христос є Дар Божий, абсолютно необхідний для кожної людини. Він сказав: „Я — дорога, правда, і життя. До Отця не приходить ніхто, якщо не через Мене” (Ів. 14:6). Він також заявив: „Я — Виноградина, ви — галуззя! Хто в Мені перебуває, а Я в ньому, той ряснно зароджує, бо без Мене нічого чинити не можете ви” (Ів. 15:5). Апостол Петро сказав, що „під небом нема іншого імення, даного людям, що ним би спастися ми мали” (Дії Ап. 4:12).

Христос є універсальний Дар Божий. Він не вмер лише за певну расу, або націю, чи групу людей, але за всіх людей. В Євангелії від св. Івана 3:16 читаємо: „Так бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб

кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне”. Це слово „кожен” означає — всі. Всі люди на світі можуть спастися й отримати життя вічне, якщо приймуть Дар Божий — Ісуса Христа.

Помимо того, що Христос є універсальний Дар, проте Він був колись, як ще є і сьогодні, відкінений Дар. Жаль чується в Його словах: „Та до Мене прийти ви не хочете, щоб мати життя” (Ів. 5:40).

Це від людини самої залежить, чи вона прийме Христа, чи відкине Його. Він не каже: „ви не можете прийти до Мене”, але: „ви не хочете прийти”. Багато людей, не бажаючи розлучитись із своїм гріховним життям, відкидають Дар Божий.

Невимовний Дар Божий є так само особистий Дар. В Євангелії від св. Івана 3:36 читаємо: „Хто вірує в Сина, той має вічне життя”. Спаситель світу є так само особистим Спасителем кожної людини. Апостол Павло пише: „живу вірою в Божого Сина, що мене полюбив, і видав за мене Самого Себе” (Гал. 2:20). І знову: „Вірне це слово, і гідне всякої прийняття, що Христос Ісус прийшов у світ спасти грішних, із яких перший — то я” (1 Тим. 1:15). Ап. Павло вважав, що Христос прийшов ради нього особисто, і що став особистим Спасителем його. Чи ви прийняли Христа — „Невимовний Дар Божий” — за вашого особистого Спасителя в ці Різдвяні Свята?

СИЛА МОЛИТВИ

У дванадцятому розділі книги Дії святих апостолів знаходиться опис захоплюючої події. В ній поєднана вірогідна дійсність з рідкісною чудовістю.

Цар Ірод посадив до в'язниці апостола Петра. Аби апостол не втік, наказано було закувати його в кайдани і поставити біля нього 16 вояків, щоб його стерегли: два з них знаходилися з ап. Петром, інші чотирнадцять пильнували двері та вікна в'язниці.

Утекти — неможливо: варто тільки апостолові порушитись, як забряжчати ланцюги і прокинуться вояки.

Так стерегли ап. Петра у в'язниці, а Церква ревно молилася за нього Богові. Молилася — про неможливе. Чи можна було, по людськи судячи, врятувати апостола? Але віра перемагає неможливе. Віруючий не опускає руки перед перешкодами. Неможливе для людей можливе для Бoga.

І Церква молилася, аби неможливе стало можливим. І сталося чудо:

„І ось ангел Господній з'явився, і в в'язниці засяяло світло. І, доторкнувшись до боку Петрового, він збудив його, кажучи: „Мерцій вставай!” І ланцюги йому з рук поспадали. А ангел до нього промовив: „Підпережися, і взуй сандалі свої”. І він так учинив. І каже йому: „Зодягнися в плаща свого, та й за мною йди”. І, вийшовши, він ішов услід за

ним, і не знов, чи то правда, що робилось від ангела, бо думав, що видіння він бачить. Як сторо жу минули вони першу й другу, то прийшли до залізної брами, що до міста веде, — і вона відчинилася сама їм. І, вийшовши, пройшли одну вулицю, — і відступив ангел зараз від нього. Сказав же Петро, опрітомнівиши: „Тепер знаю право, що Господь послав Свого ангела, і відер мене із рук Іродових та від усього чекання народу юдейського” (12:7-11).

Неможливе — переможене! Сталося чудо!

Про це і молилися християни. Чуда прохали у Бога.

Погляньте, що було далі: коли чудо сталося, християни не легко сприйняли відповідь на свою молитву. Коли молились — вірили у можливість чуда; молитва збулась — а розум відмовляється прийняти доконаний факт, шукає пояснення:

„А зміркувавши, він прийшов до садиби Марії, матері Івана, званого Марком, де багато зібралося й молилося. І як Петро в фіртку брами постукав, то вийшла послухати служниця, що звалася Рода, та голос Петрів розпізнавши, вона з радощів не відчинила воріт, а прибігши, сказала, що Петро при воротах стоїть!.. А вони йї сказали: „Чи ти навісна?” Та вона запевняла своє, що є так. Вони ж говорили: „То ангел його!” А Петро й далі стукав. Коли ж відчинили, вони

його вгледіли та й дивувалися” (12:12-16).

Хоч дивуватися нічого було: самі ж вони молились про врятування ап. Петра. Перед тим вони сприймали чудо, погоджувалися на нього, просили його... Коли ж чудо сталося, поставились до нього із звичайною людською свідомістю — дійсність видається неможливою, дивною.

Так було з першими християнами, людьми особливої молитовності, людьми, від молитви яких тряслося місце їхнього зібрання (Д. Ап. 4:31).

Певна річ, не інакше буває і з іншими віруючими. Адже молитва — це перемога над дійсністю, напруження духа — неможливе зробити можливим; молитва — це згода душі на чудо. А фізична, звичайна свідомість не може сприйняти чуда: для неї чудо є запереченням, порушенням дійсності, а дійсність для неї, фізичної, — непорушна.

Молитва — великий героїзм духа. У молитві людина перекрощує межі фізичного, підіймається понад звичайну дійсність, стає вищою від себе. Боголюдська релігія християнства виявилась у світі найперше молитвою, що чинить чуда, що захитує місце під людьми молитви. У молитві започатковалось християнство. У молитві здійснюється християнство в людині. Молитвою, вмінням чудодійно молитись, відзначається християнин. Наука про чудодійну молитву проходить золотою ниткою через усю Євангелію.

Сам Христос висловився про

особливість молитви: „Присіть — і буде вам дано, шукайте — і знайдете, стукайте — і відчинять вам; бо кожен, хто просить — одержує, хто шукає — знаходить, а хто стукає — відчиняє йому” (Матв. 7:7-8).

Людський розум, обмежений звичайною дійсністю, не може сприйняти цих слів Христа, суперечить... Христос, знавець людини, доводить Своє вчення про дійсну силу молитви фактами із звичайного людського життя: „Чи ж то серед вас є людина, що подасть своєму синові каменя, коли хліба проситиме він? Або коли риби проситиме, то подасть йому гадину? Тож як ви, бувши злі, потрапите добрі дари своїм дітям давати, — скільки ж більше Отець ваш Небесний подасть добра тим, хто проситиме в Нього!” (Матв. 7:9-11).

Або ось інший приклад з людського життя: „Хто з вас матиме приятеля, і піде до нього опівночі, і скаже йому: „Позич мені, друже, три хліби, бо прийшов із дороги до мене мій приятель, я ж не маю, що дати йому”. А той із середини в відповідь скаже: „Не роби мені клопоту, — уже замкнені двері, і мої діти зо мною на ліжкові. Не можу я встати та дати тобі”. Кажу вам: коли він не встане, і не дасть ради дружби йому, то за докучання його він устане та й дасть йому, скільки той потребує” (Лук. 11:5-8).

Не можна не захопитися цими Христовими доказами... Які вони прості, але які глибокі! Чудове в них особливо те, що Христос, змілосердившись над людиною

спочатку, в кінці підносить її до Себе. Самі звичайні явища, зрозумілі і прості, своєю суттю також точно, як і прояви молитви: і одне і друге є перемогою духа нашого над незаперечними для розуму фактами дійсності. Усе життя в тому і полягає, що перемагається дійсність, неможливе стає можливим. Тільки у звичайному житті дух один бореться з дійсністю, і тому часто в безсильлі уступає перед фактом. У молитві ж дух людини бореться з дійсністю не один, а разом з Богом, і тому тут не може бути поразки, а тільки перемога!

Молись у всіх обставинах житті! Важко тобі — молись! Радісно — так само молись! Захворіти — знову звернись до молитви. І дійсність підкориться: „І молитва віри вздоровить недужого, і Господь його підійме, а коли він гріхи був учинив, то вони йому простяться” (Яков. 5:13-15). Перед силою молитви і гріх упокорюється!

Могутністю молитви розв'язу-

ються численні життєві проблеми: „Бо дуже могутня ревна молитва праведного!” (Яков. 5:16). Молитва може впливати навіть на явища природи: „Ілля був людина, подібна до нас пристрастями, і він помолився молитвою, щоб дощу не було, — і дошу не було на землі аж три роки й шість місяців... І він знов помолився, — і дошу дало небо, а земля вродила свій плід!” (Яков. 5:17-18).

Яке велике підбайдорення в цих апостольських словах про чудодійну силу молитви! Як багато радості приносить для душі цей короткий вираз апостола: „був людина, подібна до нас!”

Звідси благословенна певність, що і нам доступна молитва у своїй чудодійності! І ми, через ревну молитву, можемо досягти недосяжного!

А хіба ж у нашому християнському житті ми не переживаємо цю величну, дивну, радісну істину християнства?

С. Є.

В хвилину тяжку у житті,
Як сум й журба в душі, —
Одну молитву я тоді
Повторюю в тиші.

Є сила в тих словах й краса,
Що в серці все бринить,
І наче в тихі небеса
Підношусь я в ту мить.

З душі тягар мов скотиться,
Минає сумнів мій, —
І вірить й плакать хочеться,
І мир в душі моїй.

ЩО є ЛЮДИНА

Псалом 8:5

Кості, м'ясо, судин сітки,
Шкіра, жир, нервові нитки, —
Все це в шмати обмотали
І людиною назвали.

І ось це нікчемне тіло
Лиш найкращого б хотіло:
Їсти й пить — мала потреба,
Модний одяг йому треба!

Цілим світом володіти,
Всю природу підкорити,
Розкривати землі секрети,
І літати на планети.

Натис гудзик — темно стало,
Другий — сонце щоб засяло,
Щоб піднятись аж до неба, —
Так багато йому треба.

Честь і слава йому мила:
„Все моя рука створила!
Не боюсь, мовляв, нічого, —
Я — творець усього того!”

Але ось як захворіє, —
То від ляку аж чорніє...
І коли в душі тривога,
То звертається до Бога.

Ось чому не мудре діло
Вірити тільки в смертне тіло:
Тіло — тимчасова птиця,
В нім живе душа-цариця!

Душу Бог вложив нам в тіло, —
Це для нас найбільше діло,
І ми мусим пам'ятати,
Щоб про неї тут подбати.

О, хто хоче вічно жити?
Треба Богові служити!
Примирися, друже, з Богом
Перед вічності порогом!

Переклад А. Штурми

Заснування і будова Церкви

2.

ДВАНАДЦЯТЬ АПОСТОЛІВ

Коли Ісус Навин перейшов з народом ізраїльським через Йордан, то наказав узяти з дна тієї річки дванадцять каменів і поставив їх пам'ятником чудесного переходу до обіцяного краю (І. Нав. 4:1-24). Дванадцять каменів було взято за числом племен Ізраїлевих.

Ісус Христос також вибрал Собі дванадцять апостолів — дванадцять живих каменів, взятих із людського середовища, яких поставив на гранітній скелі вічним пам'ятником переходу народу Божого від рабства гріху і з пустині життєвої марноти на волюта спокій дітей Божих.

Чому Господь наш вибрал тільки дванадцять і назвав їх апостолами, а вибраних інших сімдесят Він назвав тільки учнями, — цього не пояснено (Лук. 6:13; 10:1). Певна річ, це не було звичайним випадком, а в цьому видна невідома нам божественна мета. По довшому часі після виборання сімдесяти учнів, ап. Петро запитав Господа: „От усе ми покинули, та й пішли за Тобою слідом; що ж нам буде за це?” А Ісус відказав їм: „Поправді кажу вам, що коли, при відновленні світу, Син Людський засяде на

престолі слави Своєї, тоді сядете й ви, що за Мною пішли, на дванадцять престолів, щоб судити дванадцять племен Ізраїлевих” (Матв. 19:27-28). Сімдесятим учням Господь цього не обіцяв. І це не все. Навіть мур небесного міста матиме дванадцять підвальнин, а на них будуть імена дванадцятьох апостолів (Об'яв. 21:14). Тут видна якась божественна симетрія.

Щоправда, Павло був уже тринадцятим апостолом. Але Засновник і Голова Церкви вибрав і затвердив його словами: „бо для Мене — посудина вибрана він” (Дії Ап. 9:15). Павло був вибраний апостолом для особливого призначення: „щоб носити ім'я Мое перед народами, і царями”, і щоб засновувати Церкви Божі з погані в поганському світі. Тому Павло і називається „апостол поганів” (Рим. 11:13). У відродженні світу, у Царстві Божому на землі апостолові цьому буде відведене належне місце і доручена відповідна функція. Як тому, хто перемагає і зберігає діло Господнє до кінця. Сам Господь Ісус дасть йому владу над поганями і право сісти з Ним Самим на престолі Його (Об'яв. 2:26; 3:21).

С. Тимців

ЛЮДИНА ТА ЇЇ ВІЧНІСТЬ

Питання вічності, чи інакше сказати загробного життя людини все частіше обговорюється тепер людьми. Питання це досить складне та глибоке своїм змістом. Не буду я його порушувати в різних його аспектах, а згадаю тільки про ту вічність, яка відноситься до людини, до її особистого існування у світі.

Хто з людей не ставив собі вже того питання і не виявляв при цьому свою бажання, висловлюючись: „Я не бажаю вмирати, я хочу жити, жити тут якщо не завжди, то бодай якнайдовше жи-

ти на цьому світі, хоч би кілька сотень років, як це було колись за часів Ноя”. Звідкіля ж береться у людини це бажання жити і не вмирати, про це хочу в цій статті порушити.

Для теми моєї я вибрав вірш майже з самої середини Біблії, з книги Еклезіяста 3:10-11. Там написано так: „Я бачив роботу, що Бог був дав людським синам, щоб трудились над нею, — усе Він прегарним зробивного часу, і вічність поклав їм у серце, хоч не розуміє людина тих діл початку та аж до кінця”.

Загальна думка в цьому вірші така: створення світу та вічність людини. Мова про створення світу, та яким той світ був прегарним колись, включаючи сюди таож і перших людей — Адама та Єву: „І побачив Бог усе, що вчинив. І ото, — вельми добре воно! І був вечір, і був ранок, — день шостий” (Бут. 1:31). Було це ще перед упадком у гріх людини. Коли ж людина згрішила була перед Богом, то прокляття це перейшло також і на всю землю. Читаемо у Біблії, що людина була створена доброю, і що власне тоді було вкладено Богом до серця людини вічність. Ця вічність не втратила свого призначення і після того, як людина згрішила, але зате тіло мусило вмерти, бо кара за гріх — смерть.

Чудовий вірш, в якому є ключ до зрозуміння вічності у душі людини. Отже, як бачимо, вічність не за горами, — але в серці кожної людини, у самій її глибині. Щось подібне сказав Ісус Христос і про Боже Царство, яке є всередині людини (Лук. 17:21), а характер того Царства такий: „Царство Боже не пожива й питово, але праведність, і мир, і радість у Дусі Святім” (Рим. 14:17).

Саму суть існування вічності у людині багато людей ігнорують під час своєї земної мандрівки, зате після смерті — вони дорого заплатять за цю ігнорацію, за свій нерозумний поступок, за один лиш промах, і заплатять такі люди не чимсь маловажним і незначним, а своєю особистою частиною вічності. Щоправда, де-

які люди хотіли б від цієї вічності якось відректися і позбутися її назавжди, та цього вони ніяк не можуть зробити, бо вічність — це частина іхнього власного життя, назавжди, на вічні віки. Але є на світі і розумні люди, які над цим питанням уважно застanoвлюються, а зображені через віру в Ісуса Христа суть цієї (і своєї власної) вічності, вони радо виришують піти за голосом покликаної своєї вічності. Цей розумний крок вони роблять тут, на цій землі, бо тільки тут, коли людина живе ще на цьому світі, такий вибір своєї майбутньої долі є дуже конечним та актуальним, бо згідно із своїм вибором людина буде після своєї смерті відвувати по той бік життя свою вічність.

Що ж таке вічність? — спитає хтось. Вічність — це безперервне існування невидимого світу, яке не має кінця. Сам ап. Павло дивився у вічність очима віри і записав: „Бо теперішнє легке наше горе достачає для нас у безмірнім багатстві славу вічної ваги, коли ми не дивимося на видиме, а на невидиме. Бо видиме — дочасне, невидиме ж — вічне!” (2 Кор. 4:17-18). Отже, вічність невидима, але ми її побачимо аж після смерті. Тепер ми живемо вірою, що та вічність існує. Більше того, хто у це вірити, такого очікує багата вічність, яка має славу вічної ваги. Чи ж не варто тоді вірити? О, безперечно!

Звідкіля ж походить вічність, і хто чи що є початком тієї вічності? — спитає знову напевно хтось. Вічність походить від Самого Бога вічності, Сам бо Бог

— Бог Вічний. „Перше ніж гори народжені, і поки Ти витворив землю та світ, то від віку й до віку — Ти Бог!” (Псал. 90:2), — так висловивсь у молитві про Бога муж Божий Мойсей. А друг Божий Авраам у Беер-Шеві кликав по іменню Господа, називаючи Його Богом Вічним (Бут. 21:33). Бог є Вічний, а людина, створена на „образ Божий”, є частиною Його через натхнення Богом вічності, як про це ми читаемо у книзі Буття: „І створив Господь Бог людину з пороху земного. І дихання життя вдихнув у ніздри її, — і стала людина живою душою” (Бут. 2:7). Такий був ось початок походження людини на землі, яка в той час і отримала була цю вічність від Самого Господа, Бога вічності.

Бог також є — Вічний Дух. То ж і ясно, що людина живе і дихає частиною Духа Божого. Ось що пише ап. Павло: „Бо ми в Нім живемо, і рухаємося, і існуємо, як і деякі з ваших поетів казали: „Навіть рід ми Його” (Дії Ап. 17:28). Так говорить апостол про всіх людей на світі, маючи на увазі їхній духовний стан, їхнє походження, тобто їхню вічність. А праведний Йов каже про себе: „Дух Божий мене учинив, й оживляє мене Всемогутнього подих” (Йов. 33:4).

Зо Слова Божого ми довідуємося, що людина складається з трьох частин: духа, душі і тіла: „А Сам Бог миру нехай освятить вас цілком досконало, а непорушений дух ваш, і душа, і тіло нехай непорочно збережені будуть

на прихід Господа нашого Ісуса Христа!” (1 Сол. 5:23). Ясніших уже не треба людям удоводнень. Завважте, що ап. Павло на перше місце поставив дух, вживши до нього слова „непорушений”, а це означає, що тіло людини може бути порушене, тобто перемінитися у тління, але дух — ніколи.

По-різному інтерпретують люди питання походження людини, і часто доходять до таких „висновків”, що аж соромно за людину, що її так звели до найнижчого степеня. Наведу деякі з них.

Є на світі люди, які дивляться на своє існування на цій землі неповажно, і вважають своє перебування тут якимсь сліпим випадком. Тому часто кажуть, що коли вони закінчать своє земне життя, то їх закопають у землю, — і на цьому кінець... Вони думають, що коли тіло їхнє помре, то й вони з ним помрут. Такі люди зовсім не застanoвлюються над тим, що вони живуть з волі Божої, маючи частину Його дихання, яке ніколи не гине і не вмирає. А що про тіло сказано Богом: „У поті своєго лиця ти юстимеш хліб, аж поки не вернешся в землю, бо з неї ти взятий. Боти порох, — і до пороху вернешся” (Бут. 3:19), — то це сказано вже до людини, коли вона згрішила була перед Богом, що тіло її буде вмирati. Так, це правда, що тіло повертається знову назад у порох земний, але дихання людини, яке дане Самим Богом, — це дихання знову повертається до Бога. Ось що сказано у цій же самій книзі Еклезіяста: „І

вернеться порох у землю, як був, але дух вернеться знову до Бога, що дав був його!” (Екл 12:7). Тому-то ще сказано: „І як людям призначено вмерти один раз, потім же суд” (Євр. 9:27).

Є на світі і такі люди, які самі так вірять і других стаються навчати, що душа людини і душа звірина — однакові. Ми вже читали, в який спосіб створена була людина, а тепер я подам те, в який спосіб створена була звірина. Ось слова з Біблії: „І сказав Бог: «Нехай видасть земля живу душу за родом її, худобу й плаzuюче, і земну звірину за родом її». І сталося так” (Бут. 1:24). Те, що звірина живе подібно до людини, ще не доказ того, що людини та звірини доля мала б бути однакова. Ні, воно не є так. Вдумливий читач зараз заважить, що при створенні звірини Бог не вдихнув їм Свого духа, як це сталося при створенні людини. Тут, читаємо, було від Бога промовлене тільки слово, а вже земля сама видала „живу душу за родом її”. Те, що вмирають люди і подібно гинуть звірі, відноситься тільки до їхніх тіл, що мають спільне походження з землі. Як уже було мною згадано, тіло людини повертається знову до землі, але дух людини йде до Бога. Цього не стається із звіриною, бо в неї нема того духа, що у людини. І тут є та велика різниця. Нижче ще буде подано зі Слова Божого вірша, на якому основується мій вислів.

Ще інші люди бажають приступити таку псевдонауку, що людина походить від вищого ро-

ду мавп, забиваючи при цьому, що спадковість є незмінна. Якщо навіть повірити, що людина мала б походити від мавпи, а мавпа ще від когось, тоді можна і такого ще сподіватися, що людина також може колись породити якусь мавпу, чи щось дивовижне інше. Але такого чогось ніколи не може статися, бо код спадковості — незмінний. Вище вже була мова про те, що звірина, худоба та все плаваюче народжується тільки за родом своїм. Не інакший порядок є і з людиною. Чи не краще звернутися таким людям до Біблії по її науку? А там ось що написано: „Але запитай хоч худобу — і навчить тебе, і птаство небесне — й тобі розповість. Або говори до землі — й вона вивчить тебе, і розкажуть тобі риби морські. Хто б із цього всього не пізнав, що Господня рука це вчинила? Що в Нього в руці душа всього живого й дух кожного людського тіла?” (Йов 12:7-10). Тут ми ще раз бачимо підтвердження, що все живе, хоч і має душу, але не все воно має того духа, якого має тільки людина. Так, єдино тільки людина має сполуку з Богом по духу. Тому і сказано ап. Павлом: „А хто з Господом злучується, стає одним духом із Ним” (1 Кор. 6:17). Слава Господеві, що людина походить духом від Бога і має з Ним сполуку вічно!

А тепер коротко застосуємо над тим, які прояви має вічність у людині, і як вони називаються. У Слові Божому є подані точні терміни, і вони є загально вживані у світі.

Ми вже знаємо, що тіло походить із землі, а щоб це тіло жило, то до нього Бог вдихнув „дихання життя”. Отже, дух і душа в людині є першою ознакою вічності. Щоправда, дух і душа людини у Біблії часто виступають як одне, або по-різному, залежно від того, про що йде мова. Наприклад: під словом душа розуміємо те, що є пов’язане тісно з фізичним тілом людини, яке має чуття, побудження тощо; а також є іще і друге окреслення душі — як духовної частини, до якої належать мислення, пам’ять, бажання людини тощо, що має тісне сполучення з духом. Перше зачінчується зі смертю тіла людини на землі, а друге — живе і вертається знову до Бога, бо воно тісно пов’язане з духом, а дух, як знаємо, не матерія, він ніколи не вмирає, або, як сказав ап. Павло, — непорушений.

Яскраву картину цього ми маємо при воскресенні Лазаря. Ось Христові слова до Марти: „Промовив до неї Ісус: „Я воскресіння й життя. Хто вірує в мене, — хоч і вмре, буде жити. І кожен, хто живе та хто вірує в мене, — повіки не вмре. Чи ти віруеш в це?” Вона каже Йому: „Так, Господи! Я вірю, що Ти Христос, Син Божий, що має прийти на цей світ” (Ів. 11:25-27). Людський розум того ніяк не може злагнути, щоб людина, бувши вже мертвою тілом, знову ожила. Розум тут нічого не поможе людині, — тут треба вірити і вірити в Ісуса Христа. Марта повірила словам Ісуса Христа, а потім побачила і той факт, коли її брат

Лазар таки встав із гробу на заклик Ісуса Христа: „Лазарю, — вийди сюди!” Якби все закінчувалося зі смертю тіла, то тіло ніколи не відповіло б на жодні питання. А що у людині живе дух, то ж і ясно, що він може мешкати у тілі людини, може його залишити, або також і повернутися знову до мертвого тіла.

Візьмімо ще другу картину — про багача та вбогого Лазаря. Вони були померли тілом та похоронено їх, а проте після смерті обидва вони жили. По той бік вони один одного пізнали, говорили між собою, хоч з тієї розмови не було вже жодної полегші для багача, а також вони знали про все те, що діялося після них на землі, причому один відчував спрагу і мав велику муку, а другий — радість (Лук. 16:19-31). Як бачимо, їхні тіла зосталися поховані на землі, але їхні душі пішли до іншого світу, кожного в іншу сторону, пішли на вічні віки. Тут наочно видно, що людина має духа і душу.

У Слові Божому читаємо також вислів і про „внутрішнього чоловіка”, який день у день відновляється, хоч тіло з кожним днем старіє і занепадає (2 Кор. 4:16). Його особистість — це наше „Я”.

Далі ми знаємо, що кожна людина має сумління, яке є тим барометром у житті кожної людини. Про це у Біблії написано так: „Дух людини — світильник Господній, що все нутро обшукує” (Прип. 20:27). Це — про людське сумління мова. Світильник цей у серці людини є для того,

щоб людина в житті орієнтувалась у всьому і знала, як жити на цьому світі, та щоб розуміла, чи те, що вона зробила, є добре, чи зло. Сумління людини — це непідкупний свідок, якого не можна обманути, ні знищити. Поступаймо, як то було з царем Давидом, коли він зробив зле своєму близьньому: „І сталося потім, і серце Давидове все докоряло йому, що він відтяв полу Саулового плаща” (1 Сам. 24:6). Ап. Іван також радить віруючим звертати пильну увагу, на своє серце, бо від того залежить відповідь Бога на молитву того, хто молиться (1 Ів. 3:19-21).

А що можна ще сказати про здатність мовлення людини? Знамо, що жодна інша жива істота на землі не є спроможна говорити, а це підтверджує ту правду, що жодна з них не має духа, якого має людина, то ж і не має тієї здатності мовлення. Люди говорять між собою тепер, а та-кох будуть говорити і після своєї смерті. Різниця після смерті буде тільки в тому, що всі спасені люди будуть славити Господа Бога, а всі неспасені та нерозкаяні

грішники будуть лементувати і жаліти, що зробили на землі великий промах, що не повірили в Ісуса Христа і не прийняли Його за свого особистого Спасителя. Запам'ятаймо: після смерти покаяння вже нема.

Чи ж не знаємо ми того, що кожен нерозкаяний грішник дуже тяжко вмирає, як він, нещасний, боиться невідомої йому вічності? Вмирають також і віруючі у Христа, але вони належать після смерті до блаженних душів, бо вони Господні. Всім людям Христос є Суддя — живим і мертвим.

Є ще й інші прикмети вічності у людині, але я бажаю закінчи-ти вказівкою на свободну волю людини. Воля дана Богом людині на те, що вона на землі сама могла вибрати собі запропоноване їй чи то життя, чи смерть. Я раджу прийняти життя, і то життя вічне.

Отже, вічности своєї нікому з людей не вдається обминути, хочби людина старалася її позбутись. Людина живе вічністю. То ж не легковажмо тим питанням. Це ж бо вічність.

Людина, в якої любов “дуже дрібна”, помилки інших завжди вважає “дуже великими”.

Скільки не мудрій, але волі Божої не перевишиш.

Якщо Боже забудеш, то і свое втратиш.

Г. Домашовець

ДВА ПИТАННЯ

“Я воскресіння й життя. Хто вірує в Мене, — хоч і вмре, буде жити” (Ів. 11:25).

“А віра — то підстава того, чого ми не бачимо” (Євр. 11:1).

I.

Відомо, колись сколастичне слово „Філіюкве” було причиною релігійних війн між християнами Західу та Сходу. Західна Церква визнає, що Дух Святий походить від Отця і Сина, а Східна Церква не визнає. Тоді як євангелист Іван виразно говорить:

1. „Впочатку було Слово, і Слово в Бога було, і Бог було Слово” (Ів. 1:1).

2. „Ніхто Бога ніколи не бачив, — Однороджений Син, що в лоні Отця, Той Сам виявив” (Ів. 1:18).

3. „Бог є Дух, і ті, що Йому поклоняються, повинні поклоня-тися в дусі і в правді” (Ів. 4:24).

Бог, Всемогутній Творець усього видимого й невидимого, Найвища Святість, є джерелом усього.

Так розумів ап. Павло Бога і Його об’явлення в Христі Ісусі: „О, глибино багатства, і премудрості, і знання Божого! Які недовідомі присуди Його, і недослідимі дороги Його! Бо хто розум Господній пізнав? Або хто був дорадник Йому? Або хто давніш Йому дав, щоб Він віддав Йому? Бо все з Нього, через Нього і для Нього. Йому слава на віки!” (Рим. 11:33-36).

Ч. 116

Євангелист Іван і ап. Павло виразно говорять про абсолют Бога. Бог об’явив Себе через Сина Свого, нашого Господа Ісуса Христа, і в день П’ятдесятниці через Святого Духа, що злинув на апостолів. „Всі ж вони переповнились Духом Святым і почали говорити іншими мовами, як їм промовляти давав Дух Божий.

— Чудувались всі і дивувались, казали: „Хіба не галилеяни ці ось усі, що говорять? Як же кожен із нас чус наріччя, що ми в нім народились?” (Дії Ап. 2:4-5).

У періоді номінального й протестантського християнства написано багато різних книг про пояснення Біблії — Старого й Нового Заповітів. Не бракувало різних полемічних, подібно, як про сколастичне „Філіюкве”, а особливо про Духа Святого. Христові слова, що подані в чотирьох Євангеліях, виразно попереджують: „І як скаже хто слово на Людського Сина, то йому проститься, а коли скаже він проти Духа Святого, — не проститься йому ні в цім віці, ані в майбутньому” (Матв. 12:32. Мар. 3:28-29. Лук. 12:10. Єв. Івана 8-ий розділ).

Вповні ясне без пояснення: гріх проти Духа Святого — це гріх проти Бога, бо прихід Хри-

ста на землю і зіслання на апостолів Духа Святого — це дія Бога, — Бог об'явив Себе в Христі Ісусі і в Дусі Святому. Ап. Павло ясно розумів: „Все з Нього, через Нього і для Нього! Йому слава навіки” (Рим. 11:36).

П.

У великий день Христового воскресіння рано вранці жінки-мироносиці почули два рази слово: „Не лякайтесь!” Один раз до них промовив ангел, а другий раз — Сам воскреслий Господь!

Перші послідовники Христа були перелякані з двох причин: переслідування з боку єрусалимської юдейської ієрархії, а відтак через велику надприродну подію — воскресіння Христа з мертвих. Людина, несвідома в життєвих справах, має подвійний страх, — страх перед добром і перед злом; відтак страх перед смертю, бо треба гинути, відтак страх перед життям, бо людина без віри в Бога не знає, як жити. Народна мудрість каже: „Тяжко вмирати, а ще тяжче жити”. Щодо життя, Христос сказав до самарянки: „Коли б ти знала дар Божий, — і хто є Той, що говорить тобі...” І далі каже: „Ти б просила у Нього, і Він дав би тобі води житвої” (Ів. 4:10). Життя — це дар Божий, для розвою людського добра і братерства.

„Не лякайтесь!” Людська загадковість — страх перед добром і перед злом. Де причина цієї неясності? — Фальшивна наука про Бога та людське життя. Жива віра в Бога анулює всяку несвідо-

мість. Ап. Павло говорить: „Коли про Христа проповідується, що воскрес Він із мертвих, — як же дехто між вами говорить, що немає воскресіння мертвих? Як немає воскресіння мертвих, то й Христос не воскрес. Коли ж бо Христос не воскрес, то проповідь наша даремна, даремна також віра наша” (1 Кор. 15:12-13). Одним словом, — даремна вся релігійність; даремна боротьба з атеїзмом. Даремні нарікання на посталі у світі матеріалістичні ідеї. А чи було краще перед постанням матеріалістичних доктрин? Хто їх створив, чи не ті, що жили коштом нещасних тяжко працюючих людей? Та ж ціла історія просякнута всяким невільництвом.

„Христос воскрес із мертвих, смертью смерть подолав, і тим, що у гробі, життя дарував”. Цю пісню Східна Церква в часі Великодніх Свят співає з великою вроčистістю. Питання: чи Христос воскрес тільки для померлих? Він воскрес і для живих. В часі Свого Вознесіння на небо, до слави Божої, апостолам дав припоручення: „Дана Мені всяка влада на небі і на землі. Тож ідіть, навчайте всі народи, хрестячи їх у ім’я Отця, і Сина, і Святого Духа” (Мат. 28:18-19). Велика Божа подія — прихід Христа на землю і зіслання Святого Духа в день П’ятидесятниці. Це не обрядовість, але ширення Царства Божого на землі. Це велике завдання здійснюється досить повільно, бо полягає в самому пізнанні Бога. Про це говорить евангельська пісня:

О, Ти, Кого я ледве знаю,
Всесвіту Творче, Спасе мій!
О, Ти, до Кого я палаю
Любов’ю у душі моїй!
Хто сонця промінням яскравим
У дні близкучі сяєш нам;
Хто в небі темнім, величавім
Вночі зір безліч світиш Сам,
— Боже мій!

Біблія ставить перед людиною — добро і зло, життя і смерть, і вікно, через яке людина може дивитись у вічність і бачити новий духовний світ. Віра людини у воскресіння Ісуса Христа, віра людини у власне воскресіння для слави вічної є життям усеряніючої весни, яка не знає смутку, зневіри й розчарувань. Весна вічно рясніюча!.. Протестанти на американському континенті під час Свята Христового Воскресіння, як у домах молитви, так і в приватних домах, ставлять на столі біло-ніжні лілії, як символ Христового воскресіння. Український письменник і поет Олекса Олесь подає таку поетичну думку про віруючих християн:

„На цвінтар сумно не ідіть,
В жалобі не ридайте...
Погляньте в небо у блакитъ
І там весну згадайте!”

Добре сини й доньки у воскресінні весни радіють весняною

красою, у весняній красі пізнають найвищі ідеали людського життя і глибоку віру в воскресленого Христа, як об’явлення вічного Бога-Духа. Уся наука Нової Заповіті зосереджується на воскресінні Христа із мертвих. Традиція чи обрядність святкування Великодніх Свят без подумання про те, що, властиво, було силою смертельної боротьби перших християн через усі три сторіччя, як не воскресіння Христа з мертвих. Вони були живими свідками тієї великої події. В нашому часі багато християн потонули в бурхливих хвилях власного самолюбства. День Великодніх Свят промінє і люди знову, мов ті авта, покотяться по широких автострадах. „Отож, коли ви воскресли з Христом, то шукайте того, що вгорі, де Христос сидить по правиці Божій” (Кол. 3:1). Життя наше тілесне пов’язане з духовним життям, і це запорука будови Царства Божого, що є світовим братерством.

Найвищим змістом Старого й Нового Заповітів — це смерть і воскресіння Ісуса Христа, тобто об’явлення Бога-Духа. Якби тієї події не було, не було б і самого християнства, не було б і великої переміни в світі, що називається „Новою ерою”.

ЩО РОБИТИ?

Наперекір усім людським планам побудови кращого суспільного ладу, життя у світі поступово склоняється до гіршого.

Причина? Розріст зла через відступництво від Бога та через підвладність сатані. Обіцянки земного раю, свободи, рівності і братерства не можуть бути дотри-

мані без Бога. Замість добра зло несе народам хаос, голод, насильство, терор, рабство, а з ними загибель духовну і фізичну. Без релігійного виховання різко зросла аморальність. Третя частина родин розлучена, діти виростають без батьківського догляду. Появились мільйони алкоголіків, наркоманів, психопатів та різних злочинців.

В'язниці, лікарні, притулки для бездомних дітей та domi для психічно хворих переповнені. Різноманітні злочини катастрофічно зростають. А до чого це допровадить? Що буде далі?

Люди, віруйте в Бога, і боріться проти спокус та підступів сатани. Так говорить Господь:

Микола Шевченко

„Зверніться до Мене ѹ спасетесь, всі кінці землі, бо Я — Бог, і нема більше іншого Бога!” (Ісаї 45:22). Ісус Христос закликає: „Покайтесь, і віруйте в Євангеллю!” (Марк. 1:15). І перестерігає: „Коли не покаєтесь, то загинете всі так!” (Лук. 13:3).

Поширюйте Слово Боже всіма силами і засобами, свідкуйте про Божі чуда, щоб уся земля наповнилась знанням цілющої правди Божої! Бог бажає всім людям добра. З Богом переможемо неправду, зло і сатану: „Тож підкоріться Богові та спротивляйтесь дияволові, — то ѹ утече він від вас” (Яков. 4:7). Тоді на землі настане мир і добробут.

З блокнота туриста

ПІДЗЕМНІ ПАЛАЦІ

Кого не вабить краса підземних печер?

Сталактос означає у перекладі з грецької “той, що натікає по краплинці”.

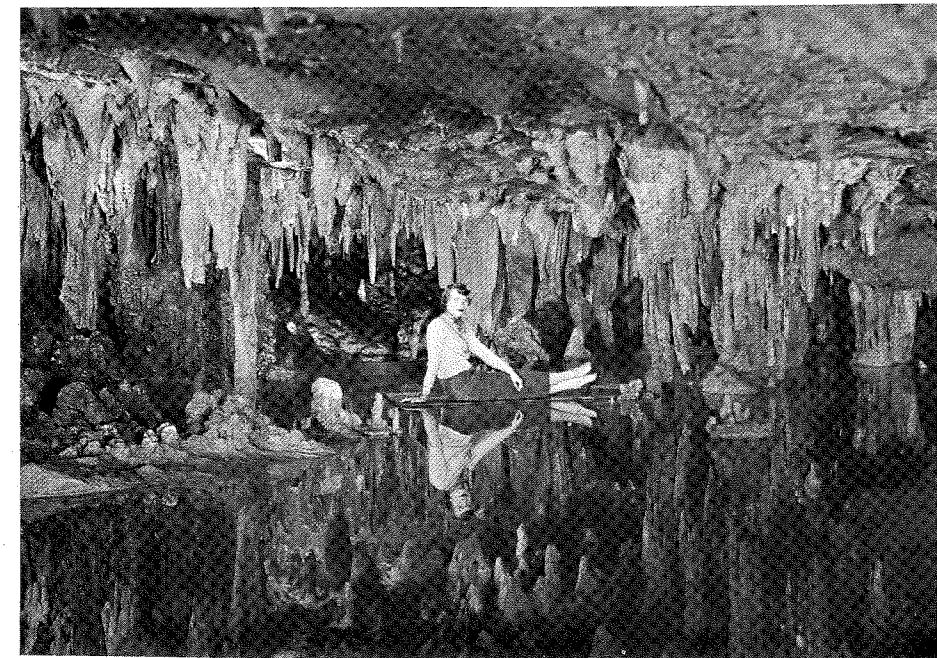
Коли ж дивишся на гіантські сталактити, які звисають зі стелі глибоких печер, важко повірити, що ці маси мінералів могли утворитися з краплин. І все ж так воно і є: крізь дрібні шпарини у стелі підземних порожнин просочується вода, насыщена вуглекислотою ѹ кальцит-

єм; вода випаровується, і кальцит випадає з розчину. Протягом століть, а то й тисячоліть такого мікропроцесу утворюються дивовижні конуси і бурульки. При освітленні з'являється дивовижна гра форм і барв, яка вражає кожного туриста, що побажав оглянути такий підземний палац.

Багато сталактитових печер у стейті Віргінія. На фото один із залів знаменої печери в Лурей.

ВІРА Й НАУКА

СВІТ НАВКОЛО НАС

МОРСЬКІ ПРИПЛИВИ

Океан, наступаючи на сушу в години припливу, знімав з мілін човни перших мореплавців, виводив з гаваней каравели. Люди ще не розуміли цього могутнього явища, але вже навчилися користуватись ним.

З відкриттям місячного і сонячного тяжіння морські припливи одержали наукове обґрунтування. Сьогодні інженери вже проектують і приступають до будівництва грандіозних припливних гідроелектростанцій.

Однак Місяцю і Сонцю підвладні не

тільки стихія морів та океанів. Вони притягають атмосферу, кору і саме ядро Землі.

Притягання природного супутника нашої планети — Місяця — на Землі значно сильніше за сонячне, хоч маса Місяця у 81 раз менша за земну і майже в 25 мільйонів раз поступається перед масою Сонця. Місячні припливи в 2,5 раза переважають сонячні, оскільки Місяць в 400 разів близче до нас, ніж Сонце.

Припливні сили прагнуть витягнути

Землю і стиснути її в перпендикулярному напрямі. Земля чинить опір силою внутрішньої пружності.

Це їй дается не легко. Вона деформується від самого центру до зовнішніх шарів. Планета дихає, пульсує. На різних боках її поверхні виникають два припливні горби: один спрямований до Місяця, другий — від нього.

Навряд чи хто з вас помічав, що двічі на добу, як на гребені хвилі, ми піднімаемося і опускаємося на кілька десятків сантиметрів. Земля обертається, і припливний горб, завжди звернений до

Місяця, за добу оббігає земну поверхню. Коливання Землі вілбуваються двічі на добу, тому що припливних горбів два.

Розмір припливних коливань залежить від положення Місяця і Сонця. У максимумі він досягає п'ятиметра. Але вони не відчутні: земна хвиля охоплює площу в сотні кілометрів, а швидкість підйому і спуску її мізерна — близько міліметра на хвилину.

Вчення про земні припливи виникло порівняно недавно. Але вже зараз воно виділилося в самостійний напрям серед наук про Землю.

ЗВІДУСІЛЬ

● Виступаючи 28. 9. 81 р. на річній конвенції Інтернаціональної Асоціації Шефів Поліції, президент Рейген запропонував тверді заходи проти злочинців. При цьому підкреслив дві абсолютні правди: перше — люди у своїй основі добри, але легко підпадають злу; друге — суспільство, людство мають право на охорону від злочинців.

● Чомусь вважають, що людина почала зазнавати радіаційного опромінювання тільки від часу освоєння ядерної енергії. Це не так. На нас завжди впливало природна радіація. Радіація — невід'ємна частина середовища, в якому живе людина.

● Дані обслідування медиків свідчать, що за останні 80 років п'ятнадцятілітні хлопці стали вищими в середньому на

20 см, а вага їх, якщо порівняти з підлітками кінця минулого століття, збільшилася на 16 кг. Це прикмети так званої акселерації — прискореного фізичного розвитку дітей та підлітків, що намітилась особливо у післявоєнні роки.

● Свіжий сік рути добре спиняє кровотечу, швидко гойть рані. Олійним розчином рослини лікують ослаблій слух. Чай із сухого листя помогає при істерії.

● Кожну секунду в Землю б'є близько ста блискавок.

● Усього в Світовому океані приблизно 330 мільйонів кубічних миль води. Це 97 процентів усієї води на Землі, не враховуючи озер, рік і льоду.

● Мить, тобто одне мигання ока, триває 2/3 секунди, а радіохвилі за 1/9 секунди робить кругосвітню подорож.

ВІД ВАШОГО РЕДАКТОРА

Здається, так недавно ми відзначали 10-річчя служіння нашого журналу, аж ось уже вступили до двадцятого року.

Господь виявив нам багатенно Своєї ласки. Щедро обдаровував і обдаровує Своїми благословеннями і працівників, і меценатів, і читачів через наше спільнє служіння. Численні листи та фінансова підтримка служать найкращим свідоцтвом цього.

Хоч у нашого скарбника ніколи не було грошового запасу, але висока свідомість наших співпрацівників та близьких друзів журналу стояла за тим, щоб не допускати будь-якого боргу.

Однак, теперішній хиткий час, з повсюдним піднесенням цін, з безупинним ростом інфляції, поставив під тяжкий удар нашу довголітню працю. Звичайних наших фондів тепер уже нам не вистачає.

15 червня 1981 року я звернувся листовно до всіх членів нашого Видавництва. У відповідь стали надходити листи захоти разом з чеками та грішми. Журнал, як пишуть, повинен продовжувати нести своє благословення слово нам і всьому нашему народу. Тим важливіше, що ним зростає зацікавлення в Україні.

Тепер же хочу покласти на серце всім нашим добрим читачам потребу „Віри й Науки”. Підтримайте журнал не гайненою передплатою, а, при можливості, додайте ще до його фонду у зв'язку з підвищенням цін. Не забудьте так само підтримати руки тих, що працюють над ним, Вашими молитвами та Вашим добрим словом.

Благословення Господнє нехай ряснно перебуває зо всіма Вами.

Христос Народився! Славмо Його!

I. Беркута, редактор